

HODNOCENÍ STAVU SPOLEČNOSTI ZA ROK 2009: HLAVNÍM PROBLÉMEM JE POLITIKA. I OSTATNÍ OBLASTI VŠAK VYKAZUJÍ ZHORŠENÍ

Na vysvědčení, které vystavila česká veřejnost různým oblastem života společnosti za rok 2009, najdete v porovnání s vysvědčením 2008 většinou horší známky. Nejvíce se však zhoršilo hodnocení práce politiků.

Citované výsledky pocházejí z výzkumu STEM provedeného na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let, který se uskutečnil ve dnech 2. – 11. ledna 2010. Respondenti byli vybíráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovídal rozsáhlý soubor 1297 respondentů.

Každoročně v lednu STEM žádá občany, aby vystavili společnosti vysvědčení za uplynulý rok. Jednotlivé oblasti života hodnotí stejně jako ve škole – na stupnici od jedničky do pětky, kde jednička je známkou nejlepší a pětka nejhorší.

Na rok 2009 se můžeme podívat dvojitým pohledem. Průřezový pohled na vysvědčení nám ukáže pocíťovanou hierarchii problémů naší společnosti. Dlouhodobé srovnání současné situace s výsledky minulých let nám ukáže významné trendy vývoje.

1. Hierarchie problémů naší společnosti

Na následující straně je přehledně celé vysvědčení. Občané relativně dobře hodnotí práci obecních a městských úřadů a zajištění občanských svobod, celkem jsou spokojeni se stavem životního prostředí. Pozitivní zvláště pro dlouhodobý výhled a potenciál naší společnosti je to, že lidé mají pocit, že mohou dostatečně uplatnit své vlastní schopnosti.

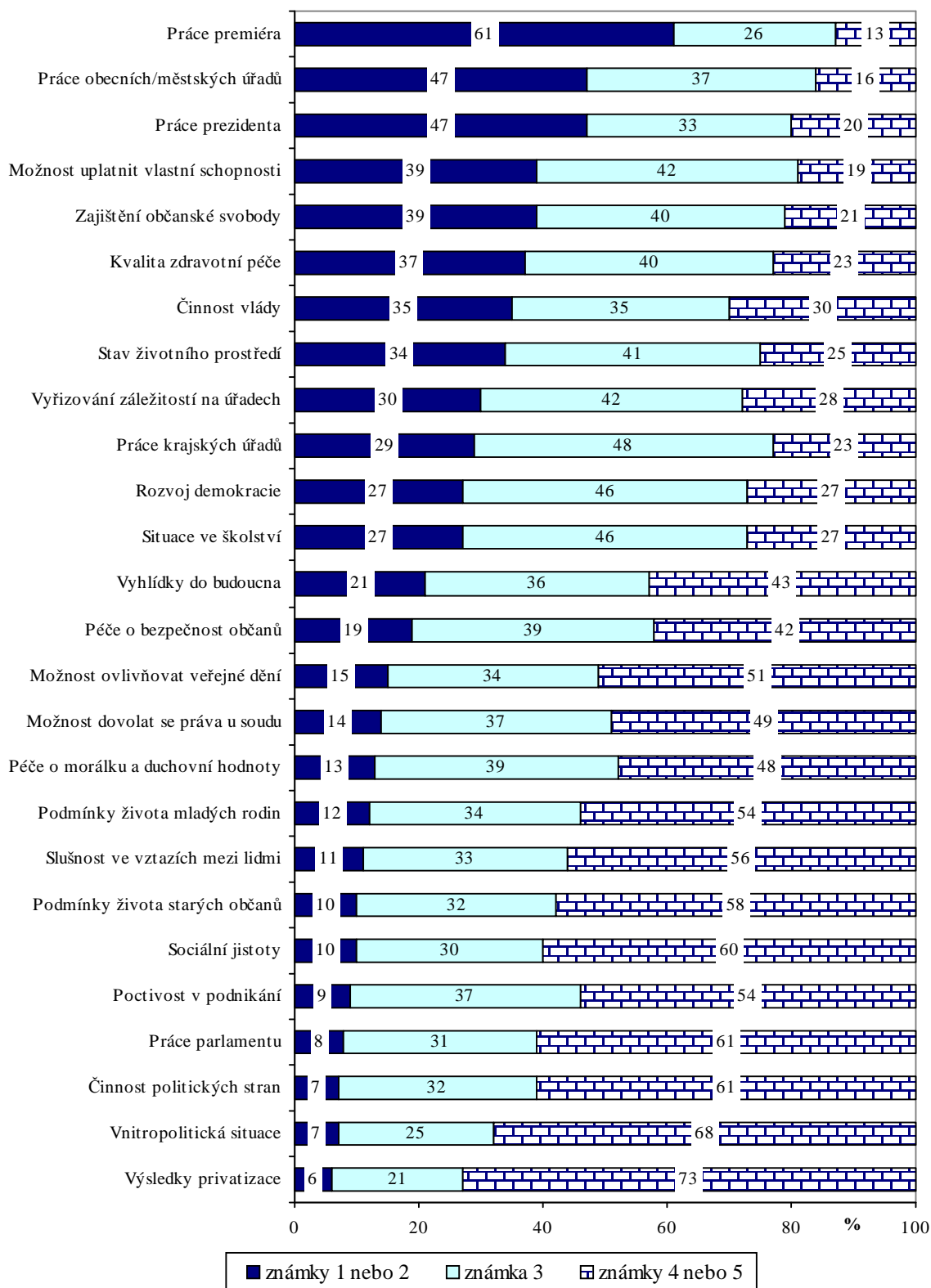
V průběhu roku 2009 se vystřídaly dvě vlády – Topolánkova, která otevřela české předsednictví Evropské unii, a Fischerova „úřednická“, původně jen překlenovací. Práci Fischerovy vlády lidé hodnotí jako velmi dobrou a mimořádně oceňují zejména samotného premiéra. To poněkud netypicky vynáší vládu Jana Fischera mezi nejlépe hodnocené položky celého vysvědčení.

Na dolním konci vysvědčení již dlouhodobě nacházíme výsledky privatizace a pochyby nad poctivostí v podnikání. Tím hlavním problémem naší společnosti je ale úroveň naší politiky – práce politických stran a parlamentu, což se odráží ve špatném hodnocení naší domácí politické situace.

O něco lépe, ale stále ještě nepříznivě jsou hodnoceny sociální jistoty, ať už podmínky života mladých rodin či podmínky starých občanů. Objektem kritiky je stav morálky ve společnosti a nedostatečná slušnost ve vztazích mezi lidmi.

Hodnocení různých oblastí života společnosti za rok 2009

(průměr hodnocení na stupnici 1-5, kde 1=výborná, 5=nedostatečná)

Pramen: STEM, Trendy 1/2010

2. Významné trendy vývoje

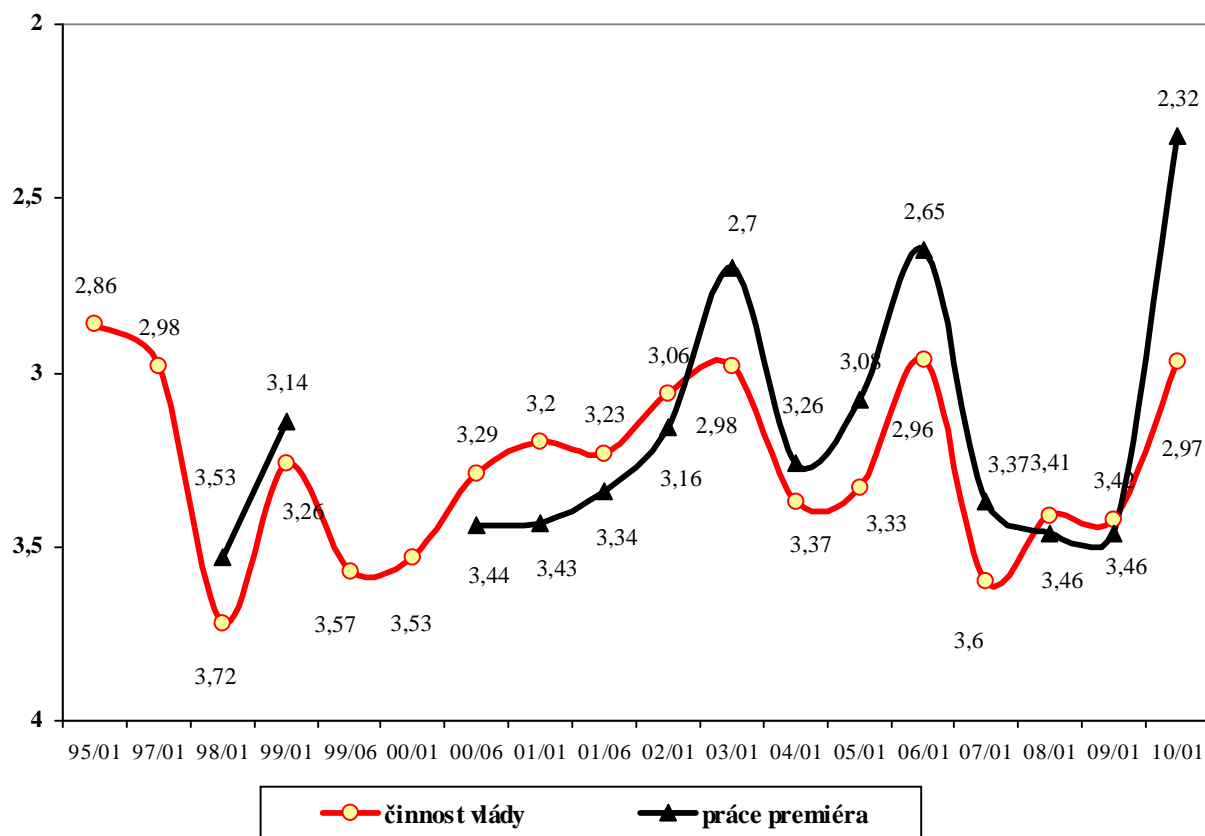
A. Zlepšení

Naši pozornost určitě zaujme hodnocení vlády a premiéra. Vláda dostává obvykle do svého vínku kredit po svém ustanovení, lidé si s ní spojují zpočátku určité naděje, dávají jí podmíněnou důvěru. Tak tomu bylo například v letech 2002 nebo 2006. Zcela ojedinělé je však ocenění práce premiéra – srovnatelně byl hodnocen pouze šéf přechodné úřednické vlády Josef Tošovský v první polovině roku 1998, jehož hodnocení za celý rok 1998 bylo však překryto následně podepsanou opoziční smlouvou a vládou Miloše Zemana.

V loňském roce obstál – dokonce o trochu lépe než v roce 2008 – i prezident, přes peripetie kolem pádu vlády, neuskutečněných předčasných voleb i přijímání Lisabonské smlouvy.

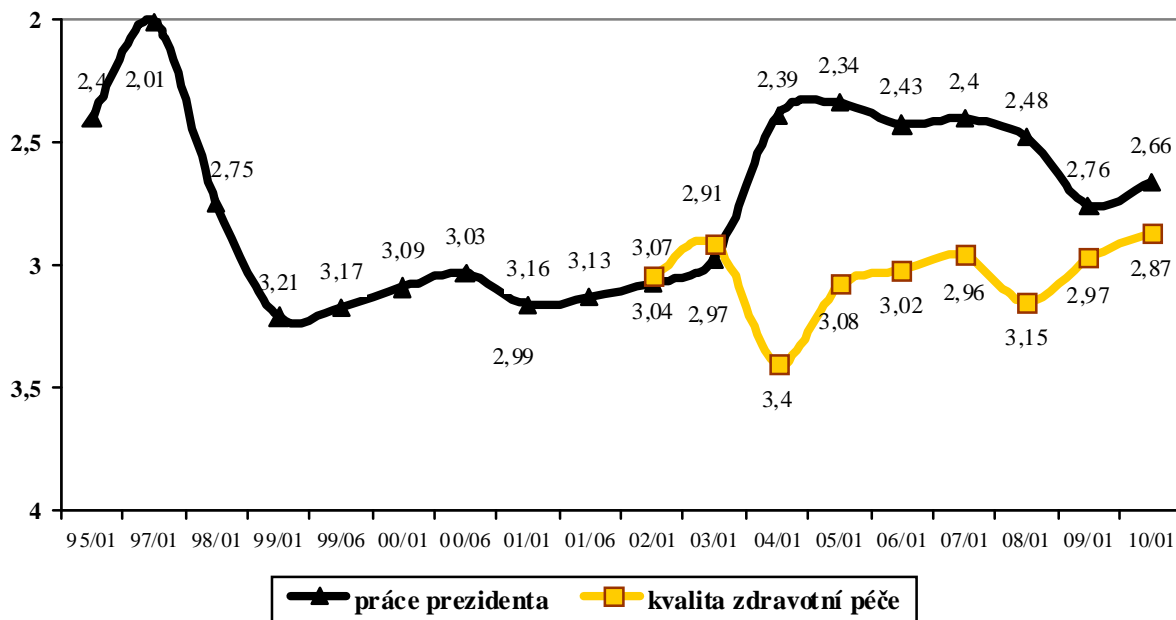
Další oblastí, která se podle mínění našich obyvatel v roce 2009 proti roku 2008 zlepšila, je kvalita zdravotní péče. To je oblast, která bývá silně postižena negativní mediální publicitou. Bylo tomu tak v roce 2003 a opět na přelomu let 2007 a 2008.

Hodnocení stavu společnosti: vláda a premiér
průměr známek 1 (výborná) - 5 (nedostatečná)

Pramen: STEM, Trendy 1995-2010

Hodnocení společnosti: práce prezidenta a kvalita zdravotní péče průměr známek 1 (výborná) - 5 (nedostatečná)

Pramen: STEM, Trendy 1995-2010

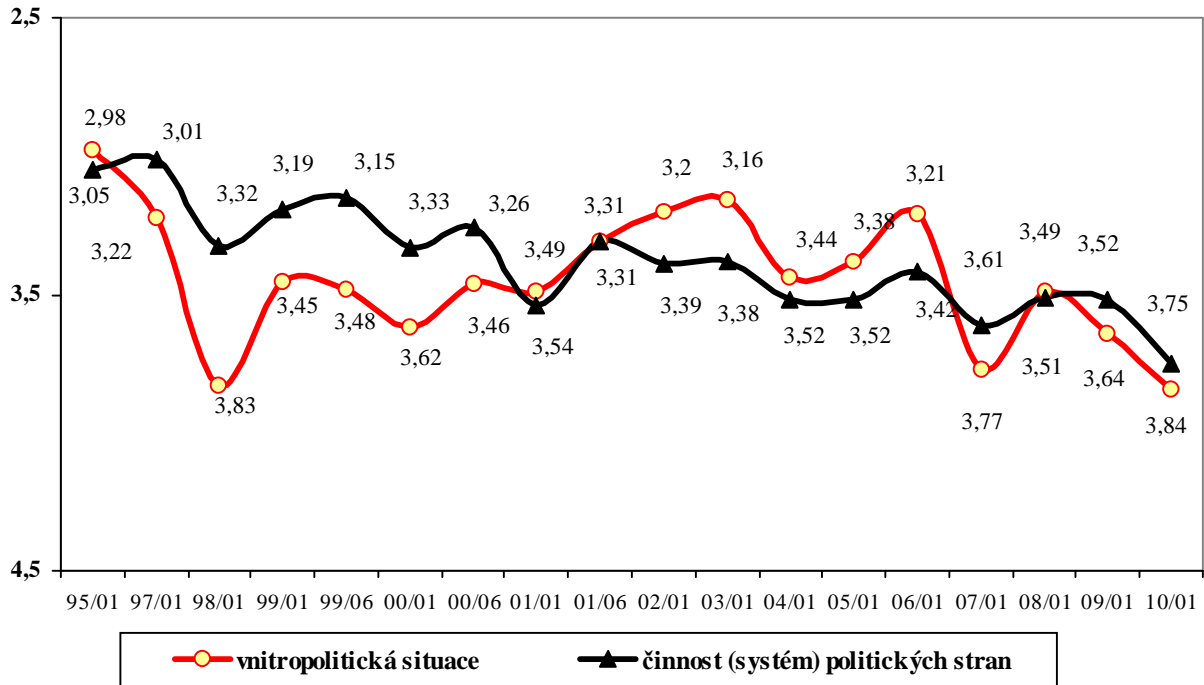
B. Zhoršení

Početnější jsou oblasti, v nichž došlo v porovnání s rokem 2008 ke zhoršení. K výraznému propadu došlo v hodnocení činnosti politických stran, práce parlamentu a vnitropolitické situace. S touto oblastí souvisí i malá víra lidí v to, že mohou nějak ovlivnit veřejné dění. Nepřímo můžeme usuzovat na to, že se sem promítají okolnosti ohledně pádu vlády, vypisování nových voleb či různá spojení politiky s „polosvětlem“ lobbyistů a šedé ekonomiky. Citelně se zhoršilo také hodnocení práce úřadů, a to jak krajských, tak obecních a městských.

Na hraně zhoršení jsou další dvě velmi důležité oblasti – možnost uplatnit své schopnosti a vyhlídky do budoucna. Nemělo by uniknout naší pozornosti, že vyhlídky do budoucna se zatemňují již třetí rok po sobě.

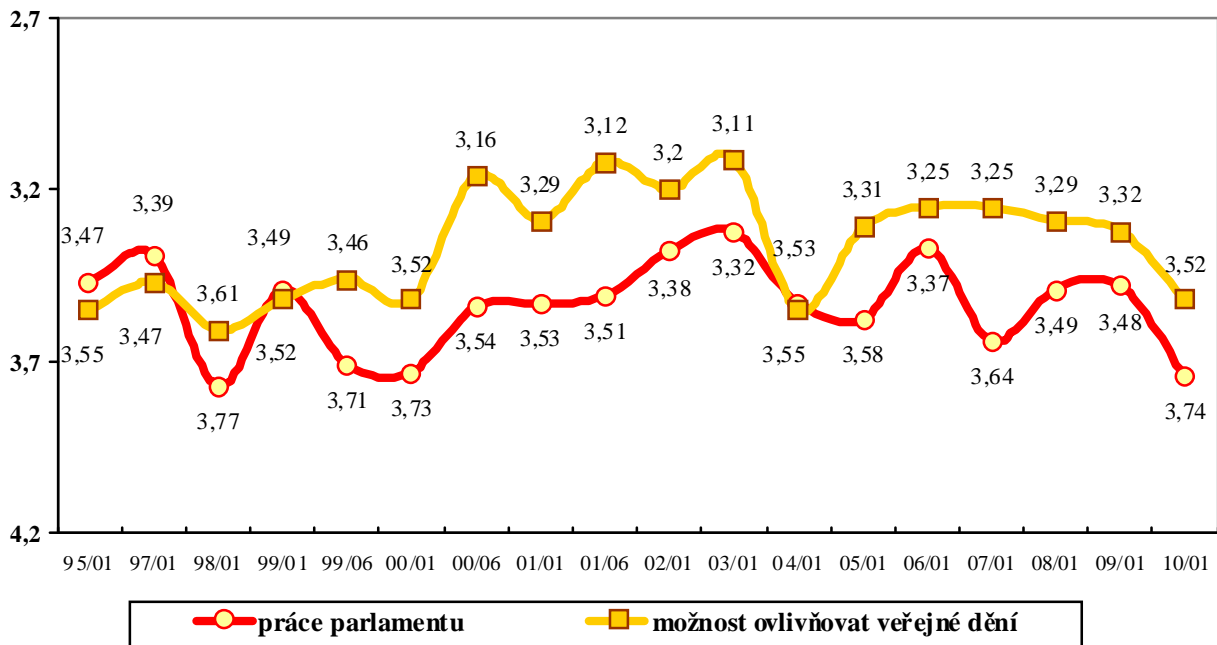
Naopak beze změny či jen s nepatrným poklesem jsou hodnoceny citlivé ekonomické oblasti, například sociální jistoty nebo podmínky života mladých rodin či starých občanů. To naznačuje, že vinu za celkově špatné hodnocení uplynulého roku přičítají lidé v mnohem větší míře politikům než důsledkům ekonomické krize.

Hodnocení stavu společnosti:
vnitropolitická situace, činnost politických stran
 průměr známek 1 (výborná) - 5 (nedostatečná)

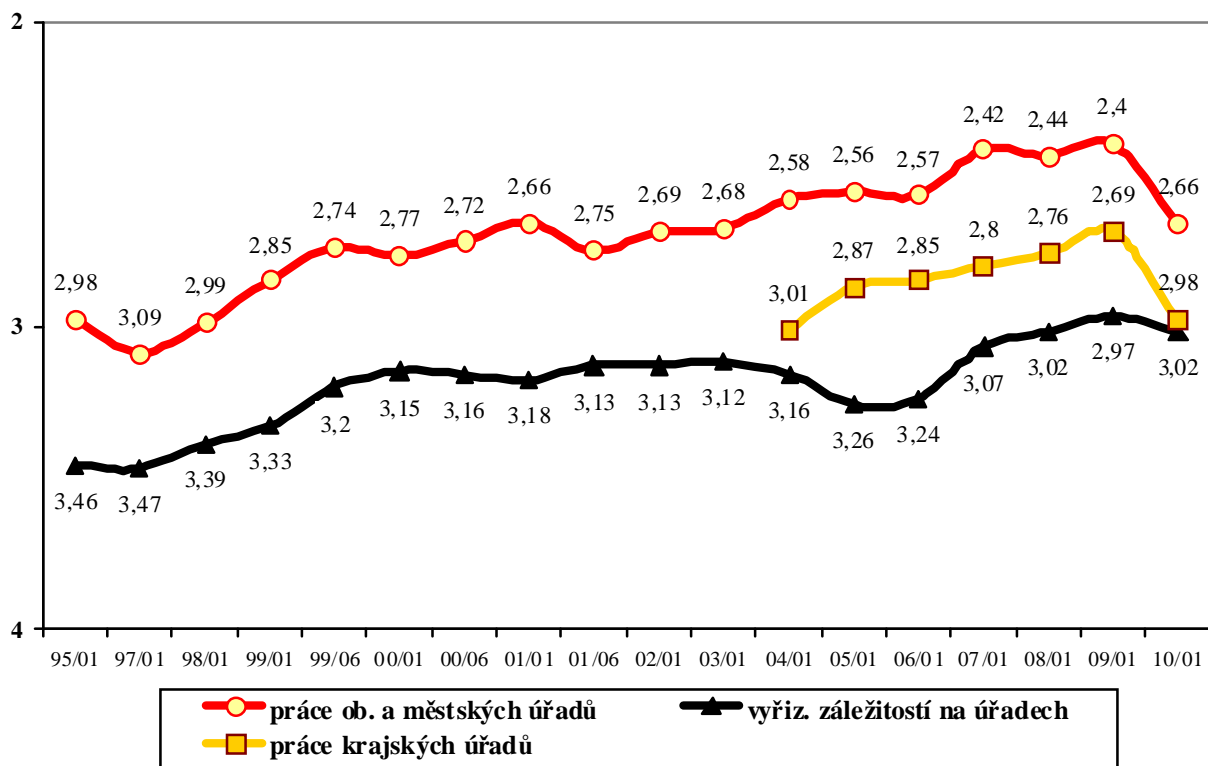
Pramen: STEM, Trendy 1995-2010, do roku 2000 „systém politických stran“

Hodnocení stavu společnosti: práce parlamentu
a možnost ovlivňovat veřejné dění
 průměr známek 1 (výborná) - 5 (nedostatečná)

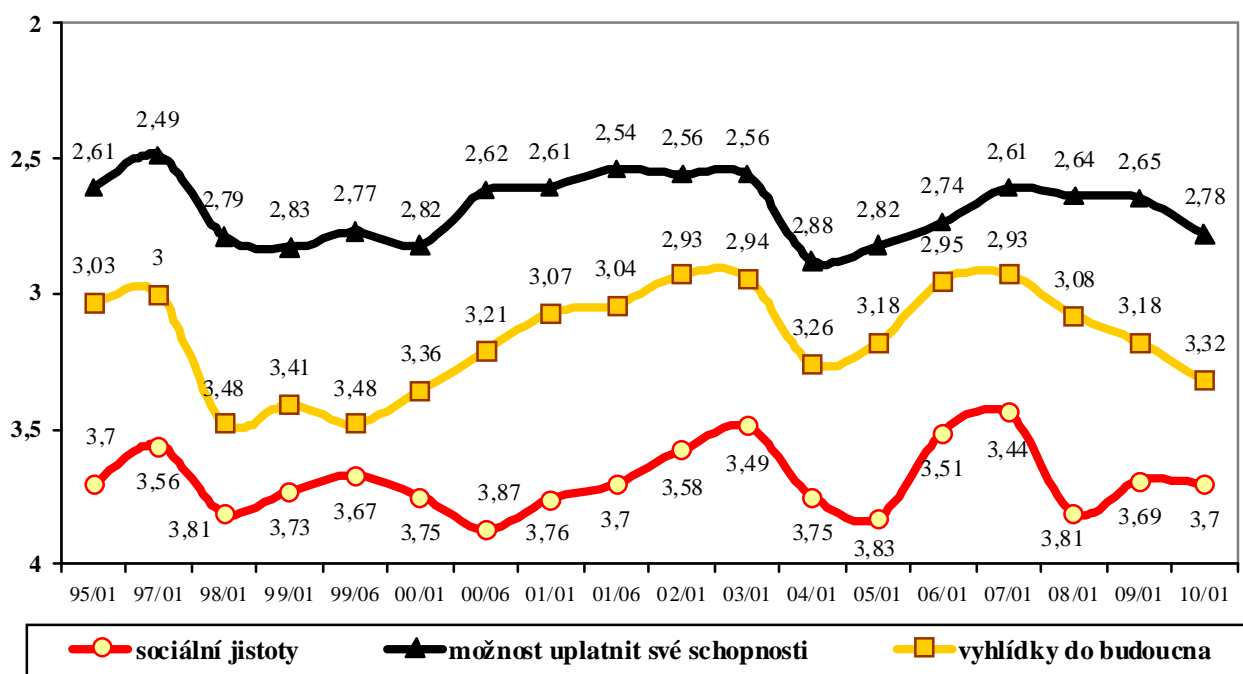
Pramen: STEM, Trendy 1995-2010

Hodnocení stavu společnosti: činnost úřadů průměr známek 1 (výborná) - 5 (nedostatečná)

Pramen: STEM, Trendy 1995-2010

Hodnocení stavu společnosti: uplatnění, jistoty a perspektivy průměr známek 1 (výborná) - 5 (nedostatečná)

Pramen: STEM, Trendy 1995-2010